

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มริมทะเลโดยตลอด สภาพของดินเป็นดินเหนียวปนทราย มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านบริเวณท้องที่อำเภอบางคนที และอำเภออัมพวา ไปออกทะเลอ่าวไทย ภูมิประเทศเช่นนี้ ทำให้เกิดความสะดวกในด้านการคมนาคมทางน้ำ ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย อาทิเช่นการรวมกลุ่มกันสำหรับการผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวของชุมชนต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ กลุ่มแม่บ้านนางตะเคียน กลุ่มสตรีตำบลนางตะเคียน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดาวเรือง กลุ่มอาชีพบ้านคลองเงิน กลุ่มแม่บ้านบางตะบูนหมู่ 4 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดาวโด่ง ของพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรสงคราม กลุ่มแม่บ้านตลาดน้ำท่าคาพื้นที่อำเภออัมพวา กลุ่มอาชีพทำน้ำตาลมะพร้าว กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว พื้นที่อำเภอบางคนที พระมาโนชญ์ (2547) กล่าวว่า ลุ่มน้ำแม่กลองมีสภาพพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก ประชาชนเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพทำสวนมะพร้าว ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของเกษตรกรชาวสวนตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้นำท้องถิ่น พบว่ายังคงเห็นความสำคัญของอาชีพการทำสวนมะพร้าวและการผลิตน้ำตาลมะพร้าว เนื่องจากเป็นอาชีพดั้งเดิมและเป็นเอกลักษณ์ของชาวอำเภออัมพวา จึงได้เข้าไปสนับสนุนโดยวิธีการต่างๆ เช่น การปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรรักอาชีพ การสนับสนุนด้านเงินทุน การจัดหาพันธุ์มะพร้าวที่ดีให้กับเกษตรกร มีการออกไปรับรอง คุณภาพของน้ำตาลที่ผลิตโดยเกษตรกรชาวสวน เพื่อให้ตลาดผู้บริโภคเชื่อถือและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เป็นต้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรชาวสวนผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าว พบว่า มีปัญหาด้านค่านิยมในการส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษาสูงขึ้น เพื่อจะได้ไม่ต้องทำ สวนซึ่งเป็นอาชีพที่เหนื่อยยาก ปัญหาการขาดการรวมตัวกันของเกษตรกร ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภายในครัวเรือน ปัญหาการปลอมปนน้ำตาลมะพร้าว ปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต น้ำตาลมะพร้าว และปัญหาแมลงศัตรูพืชที่ทำลายต้นมะพร้าว

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้นจะพบว่าพื้นที่การผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวของชุมชนต่าง ๆ มีความกระจัดกระจายในหลาย ๆ พื้นที่และหากบุตรหลานของเกษตรกรในชุมชนเหล่านั้นไม่สนใจสืบทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านในอนาคตข้างหน้าภูมิปัญญาพื้นบ้านเหล่านี้ก็อาจสูญหายไปได้ ในทางตรงกันข้ามหากได้มีการจัดการฐานข้อมูลของชุมชนในด้านกระบวนการผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวของชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามอย่างเป็นระบบ ภูมิปัญญาพื้นบ้านของชุมชนต่าง ๆ ก็จะสามารถอยู่และไม่สูญหายไปกับการเวลาและยังเป็นแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านดั้งเดิมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามอาจสูญหาย การจัดการฐานข้อมูลของชุมชนในด้านกระบวนการผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวของชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม จะเป็นประโยชน์ไม่เพียงแต่หน่วยงานต่าง ๆ ของจังหวัดทั้งภาครัฐและเอกชนแล้วยังเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับน้ำตาลมะพร้าวของชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามอีกทางหนึ่งแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์กับนักท่องเที่ยวที่จะสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งผลิตได้โดยตรง สามารถซื้อสินค้าจากผู้ผลิตโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ช่วยเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ลดปัญหาด้านการตลาดของผลผลิต และอาจส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น บุตรหลานตระหนักถึงภูมิปัญญาพื้นบ้านอาจส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาแนวทางในการจัดการฐานข้อมูลด้านกระบวนการผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวที่ไม่ปลอมปนของชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่และพัฒนาเป็นระบบสารสนเทศ

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

การเข้าถึงแหล่งผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวที่ไม่ปลอมปนของชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม จะใช้เส้นทางการเดินทางอย่างไรและมีจำนวนแหล่งผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวที่ไม่ปลอมปนของชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามจำนวนกี่แหล่ง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป้าหมายสูงสุดของการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ชุมชนจังหวัดสมุทรสงครามมีระบบฐานข้อมูลด้านกระบวนการผลิตน้ำตาลจากมะพร้าว ดังนั้นจึงคิดว่างานวิจัยนี้จะก่อประโยชน์ที่สำคัญดังนี้

ด้านชุมชนผู้ผลิตน้ำตาลจากมะพร้าว ช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์ถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่นในการผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวที่ไม่มีการปลอมปน ได้ระบบการจัดการฐานข้อมูลด้านแหล่งวัตถุดิบ กระบวนการผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวและแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนสำหรับการเผยแพร่ออกสู่สาธารณะบน website

ด้านนักท่องเที่ยวได้แผนที่เส้นทางการเดินทางเข้าสู่ชุมชนที่มีการผลิตน้ำตาลจากมะพร้าวที่ไม่มีการปลอมปน ทราบถึงข้อมูลข่าวสารการบริโภคน้ำตาลมะพร้าวที่ไม่มีการปลอมปนนั้นช่วยให้ชุมชนปลูกต้นมะพร้าวเพิ่มขึ้นสามารถช่วยกันลดโลกร้อนได้ สามารถเข้าถึงแหล่งผลิต เข้าชมกระบวนการผลิตและเข้าถึงแหล่งจำหน่ายสินค้าโดยไม่ต้องซื้อสินค้าผ่านพ่อค้าคนกลางซึ่งสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้จาก website

1.5 ขอบเขตของโครงการวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ

1. ขอบเขตของเนื้อหา

จะทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ข้อมูลพื้นฐานทางด้านแหล่งวัตถุดิบ แหล่งผลิตและจำหน่าย เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการผลิต และขั้นตอนการผลิต

2. ขอบเขตของพื้นที่

จะทำการศึกษา ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ในแต่ละชุมชน โดยเฉพาะลักษณะของเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งชุมชนที่เป็นแหล่งวัตถุดิบ แหล่งผลิตน้ำตาลมะพร้าวที่เป็นแหล่งผลิตของแท้ไม่มีสิ่งปลอมปน และแหล่งจำหน่าย จัดทำเป็นแผนที่